

LUONNONSUOJELUBIOLOGISET

VALINTAPERUSTEET

*Etelä-Suomen metsien
monimuotoisuus-
ohjelma METSO*

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSO on valtioneuvoston vuonna 2002 hyväksymä 17-kohtainen toimintaohjelma, joka pyrkii yhdistämään metsien suojelun ja talouskäytön. Ohjelman tavoitteena on turvata metsien luontotyyppien sekä uhanalaisille lajeille tärkeiden elinympäristöjen ja rakennepiirteiden säilyminen Etelä-Suomessa. Monimuotoisuuden kannalta keskeisimpiä elinympäristöjä ovat lahoppuustoiset kangasmetsät, korvet, lehdot, tulvametsät ja metsäluhdat, maankohoamisrannikon sukkessiometsät, harjujen paahderinteet sekä puustoiset perinympäristöt.

METSO-ohjelmassa kokeillaan uusia maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuvia keinoja turvata metsien monimuotoisuutta. Luonnonarvokaupan, tarjouskilpailun ja yhteistoimintaverkostojen avulla pyritään turvaamaan rakennepiirteiltään edustavia ja lajistoltaan monimuotoisia Etelä-Suomen metsäluonnon kohteita. Tässä esitteessä kuvatut luonnonsuojelubiologiset valintaperusteet eli -kriteerit on laadittu tällaisten kohteiden löytämiseksi ja arvioimiseksi.

Luonnonsuojelubiologiset valintakriteerit ovat elinympäristökohtaisia.

- **Ensisijaiset rakennekriteerit** kuvaavat kohteen edustavuutta. Näitä ovat esimerkiksi lahoppuun tai palaneen puuaineksen määrä, kohteen vesitalous tai pintakasvillisuus.
- **Pinta-ala- ja sijaintikriteerit** kuvaavat pinta-alan ja sijainnin merkitystä kohteen monimuotoisuudelle. Sijainti suojelualueen läheisyy-

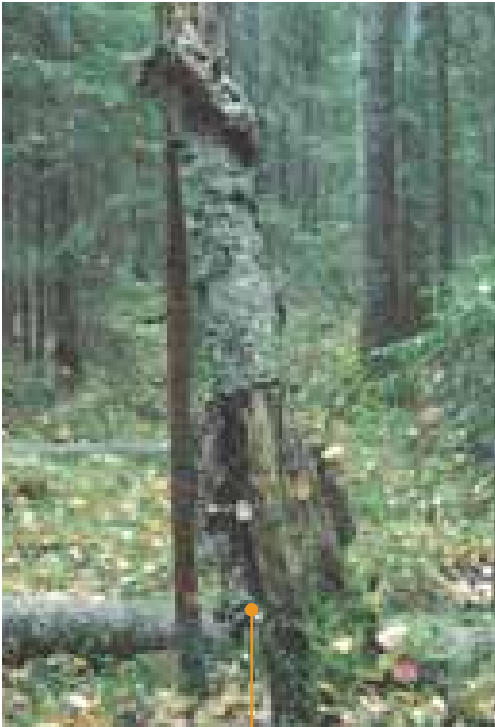
dessä tai kohteen huomattava koko ovat tällaisia perusteita. Niitä voidaan käyttää apuna kohteen arvioinnissa, jos kohde täyttää jonkin ensisijaisista rakennekriteereistä.

Ensisijaisia kriteereitä tukee joukko täydentäviä kriteerejä, jotka kuvaavat joko suoraan tai välillisesti arvioitavan elinympäristön luontoarvoja. Esimerkiksi uhanalaisten ja vaateilaiden lajien esiintymät sekä mahdollisuus elinympäristön hoitoon tai ennallistamiseen ovat tärkeitä täydentäviä kriteereitä.

Mitä useampi kriteeri kohteessa täyttyy, sitä arvokkaampi se on monimuotoisuuden kannalta. Jako ensisijaisiin ja täydentäviin kriteereihin ei ole jyrkkä, mutta ensisijaisia kriteereitä painotetaan kohteen valinnassa. Luonnonsuojelubiologiset valintaperusteet ovat ohjeellisia apuvälineitä monimuotoisia metsäkohteita valittaessa. Siksi niitä tulee aina soveltaa paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.

Luonnonsuojelubiologiset valintaperusteet on laatinut ympäristöministeriön asettama asiantuntijatyöryhmä. Niitä on jatkossa tarkoitus täydentää ja kehittää muun muassa METSO-ohjelman kokeiluhankkeista saatujen kokemusten perusteella. Maanomistaja voi kysyä neuvoa kohteen monimuotoisuuden arvioinnissa oman alueensa metsä- tai luonnonsuojeluviranomaisilta.

Lisätietoja: Kriteerit löytyvät kokonaisuudessaan METSO:n internet-sivuilta osoitteesta www.mmm.fi/metso/asiakirjat/
www.ymparisto.fi/metso/asiakirjat/

Lahot koivupökkelöt ovat monille uhanalaisille eliölajeille tärkeitä elinympäristöjä.

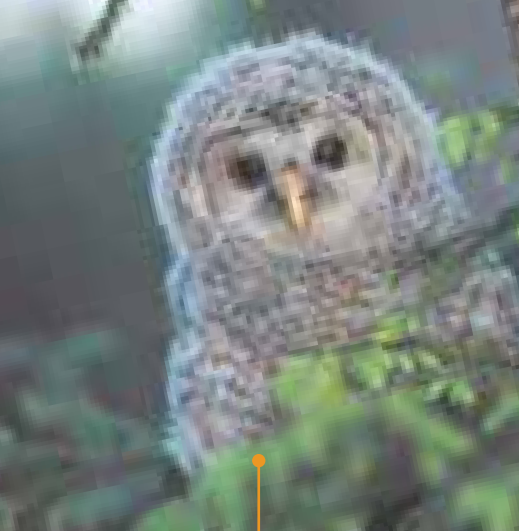
MIKKO KUUSISEN

Runsaslahoppuustoisessa kuivassa kangasmetsässä on keloja.

Vanhat kilpikaarnaiset ylispuumännyt voivat saavuttaa jopa 400 vuoden iän.

MIKKO KUUSISEN

Viirupöllö on vanhojen kangasmetsien pesimälintu.

MARTTI LUUKKONEN / LEA

Puustoltaan eri-ikäisessä tuoreessa kangasmetsä on kuolleita pysty- ja maapuuta.

MIKKO KILJINEN

Metsäpalon jälkeen metsässä on runsaasti hiiltynyttä puuainesta.

runsaalahopuustoiset kangasmetsät

Biologisen monimuotoisuuden kannalta kangasmetsistä tärkeimpiä ovat lahopuustoiset kohteet, joilla esiintyy tarkastelualueen tavanomaisia talousmetsiä runsaammin eri-ikäistä ja -lajista lahopuustoa. Tällaiset kohteet voivat olla sekä laajoja metsä-alueita että pienialaisia, pienilmastoltaan yhtenäisiä ja helposti rajattavia metsiköitä.

Kangasmetsien valintakriteerit ovat osittain erilaiset tuoreilla, kuivilla ja karukkokankailla.

ensisijaiset rakennekriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia.

1 Tuoreet ja lehtomaiset kankaat

- Kohteen latvuserroksessa on vanhoja kookkaita lahovikaisia puita ja puustossa luontaisen uudistumisen aikaansaamaa eri-ikäisyyttä.
- Kohteessa on kuolleita pystypuita, keloja, pötkelöitä tai eri määrin lahonneita kookkaita maapuita tavanomaista enemmän. Äskettäin kuolleiden puiden lisäksi

esiintyy myös osittain ja pitkälle lahonneita puita.

- Kohteissa esiintyy koloisia vanhoja kookkaita haapoja – haaparyhmiä, vanhoja jalopuita tai muita vanhoja koloisia lehtipuita.

2 Kuivahkot ja kuivat kankaat

- Kohteessa esiintyy vanhoja kilpikaarnamäntyjä esiintyy ja puustossa on luontaisen uudistumisen aikaansaamaa eri-ikäisyyttä.
- Kohteessa esiintyy keloja tai useita kookkaita ja eri määrin lahonneita maapuita hehtaaria kohti.

3 Karukkokankaat ja karut männikköiset kalliometsät

- Kohteessa on vanhoja kilpikaarnamäntyjä, keloja, kookkaita maapuita tai puustossa palojälkiä.

4 Kaikille runsalahopuustoisille kangasmetsille yhteiset ensisijaiset rakennekriteerit

- Kohde on äskettäin palanut tai monimuotoisuuden edistämiseksi kulotettu metsikkö, jossa on säilynyt runsaasti hiiltynyttä puuainesta.

- Kohde on muun metsätuhoon kohteeksi joutunut metsikkö, jossa on runsaasti järeää kuollutta puuta.

pinta-ala- ja sijaintikriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia ja niitä tarkastellaan vain jos kohde täyttää vähintään yhden ensisijaisen rakennekriteerin.

- Kohteen metsäpinta-ala on useita hehtaareja.
- Kohde täydentää oleellisesti nykyistä suojelualueverkostoa sijaitsemalla lajistoltaan arvokkaan suojelualueen tuntumassa (etäisyys alle kaksi kilometriä).
- Kohde on pienilmastoltaan yhtenäinen elinympäristökokoisuus (esim. paahderinne, rantametsä, notkelma, laakso, purovarsi, suonlaide- tai kalliolakimetsä).

M. HANNUKSELA / USA

JONNA LAURILA / USA

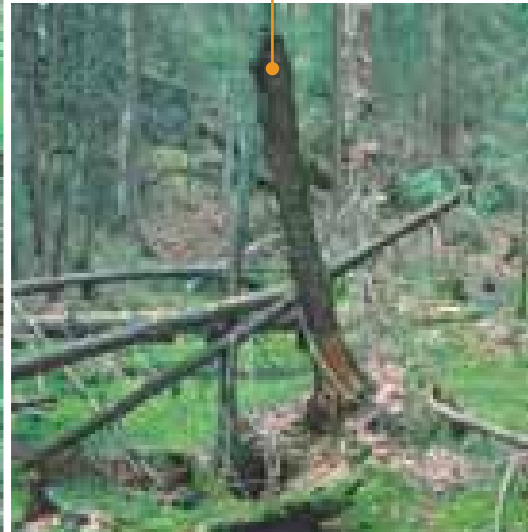

MIKKO RUISSIENEN

Uhanalaisen takkuhankajakälän voi löytää luonnontilaisten korpjen kitukasvuksilta puilta.

Vanhapuustoisten kuusikkokorpjen varjoisa ja kostea pienilmasto on tärkeä monille vaateliaille eliölajeille.

Korpiainanteessa voi olla runsaasti lahopuita.

JONNA LAURILA / USA

korvet

Korvet ovat puustoisia, usein kuusivaltaisia turvemaita, joilla kasvaa sekä soiden että kangasmetsien lajeja.

Monimuotoisuuden kannalta arvokkaimpia ovat vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sellaiseksi helposti palautettavat rehevät korvet. Myös karut ja keskiravinteiset vesitaloudeltaan sekä puustoltaan edustavat korvet ovat arvokkaita kohteita etenkin Etelä-Suomessa. Merkittävä osa korprien monimuotoisuusarvoista liittyy niissä esiintyvään lahopuuhun ja kosteaan pienilmastoon.

ensisijaiset rakennekriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia.

- Kohteessa on vesitaloudeltaan luonnontilainen tai sellaiseksi helposti (ojituksen iän tai pohjavesivaikutuksen vuoksi) ennallistettava korpi, jonka puustossa on eri-ikäisrakenteisuutta.
- Kohde on vanhapuustoinen korpi tai turvekangas, jossa esiintyy lahoja pysty- ja maapuita tavanomaista runsaammin.

pinta-ala- ja sijaintikriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia ja niitä tarkastellaan vain jos kohde täyttää vähintään yhden ensisijaisen rakennekriteerin.

- Kohde on suojeltuun suohon rajoittuva laidekorpi tai laidekorpiverkosto.
- Kohde on kookkaan harjun, reunamuodostuman tai deltan tyven lähteinen korpi tai korpiyhdistymä.
- Kohde sijaitsee luonnontilaisen tai luonnontilaisen kaltaisen pienen veden yhteydessä.

Vanhat metsäraidot ovat tyypillisiä korprien reunoilla, etenkin lähteisillä paikoilla.

Punakoiso kuuluu rantaluhtien tyyppilajeihin.

Talvinen jokivarren tulvametsä.

Metsäluhdat ovat yleensä märkiä lehtipuustoisia metsiä.

Veden mukanaan tuoma sedimenttikerros on edustavien tulvametsien tyypillinen rakennepiirre.

MATTI VUORIKKA / IKA

JARNA MANNINEN / IKA

MIMMO SYRJÄNEN

tulvametsät ja metsäluhdat

Luonnontilaisissa tulvametsissä on yleensä varttunutta lahovikaista puustoa, selvästi havaittavaa tulvalietteen vaikutusta pohjakasvillisuudessa ja sedimenttikerros ainakin runkojen tyviosassa muutaman desimetrin korkeudella. Monimuotoisuuden turvaamisen kannalta merkittävimpiä kohteita ovat tulvarytmiltään luonnontilaiset rehevät rantametsät, joissa on lahopuita sekä vanhoja lehtipuita tai kuusia.

Metsäluhdat ovat tyypillisiä alavilla rannoilla. Ne ovat tulvametsiä pysyvämmiin märkeä. Niitäkin luonnehtivat säännölliset kevättulvat, ja toisinaan myös syksyisin vedenpinta voi olla metsäluhdissa korkealla. Puusto on eri-ikäisrakenteista, korkeita tyvimättäitä, lahopuita ja vanhoja leppiä esiintyy ainakin paikoitellen

ensisijaiset rakennekriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia.

- Metsikön vesitalous tulvarytmeineen on luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen ja kohteessa esiintyy luhtalajistoa.
- Kohde on jokivarsien kevät-tulvan alainen lehti- tai havupuustoinen luonnontilaisen kaltainen tai sellaiseksi palautuva metsä, johon kertyy tulvan mukana lietettä.

sijaintikriteerit

Tätä tarkastellaan vain jos kohde täyttää vähintään yhden ensisijaisen rakennekriteerin.

- Kohde täydentää oleellisesti nykyistä suojelueverkostoa sijaitsemalla lajistoltaan arvokkaan lintuvesialueen, maankohoamisrannikon suojelueen, luonnontilaisen jokireitin tai rantojensuojelueen tuntumassa (etäisyys alle kaksi kilometriä).

Esimerkkejä luhtaisille metsille tyypillisistä kasvilajeista:

punakoiso, rantayrtti, keltakurjenmiekka, luhtalemmikki, rentukka, kurjen-jalka, suo-orvokki, korpiorvokki, viitakastikka, korpikastikka, luhtasara, pullosara, mesimarja, raate, hiirenporras, korpi-imarre, neväimarre ja terttualpi.

Rehevät lehtipuustoiset kasvillisuuden kehitysvaiheet ovat olennainen osa maankohoamisrannikon luontoa.

Maankohoamisrannikon metsämaisemaa Merenkurkun alueella.

Kosteat rantaniityt muuttuvat vähitellen pensaikkoisten ja lehtipuustoisten kasvillisuusvaiheiden jälkeen havumetsiksi.

maankohoamisrannikon suksessiometsät

Maankohoamisrannikon sukse-
siometsät ovat Itämeren pohjois-
osille ominainen ainutlaatuinen
luontotyyppi, jota esiintyy Saaris-
tomereltä Perämerelle. Maanko-
hoamisrannikon metsien kasvilli-
suusseurannolle eli sukse-
sioille ominainen piirre on metsien ka-
ruuntumisen maannoksen huu-
toutumisen lisääntyessä ajan
myötä. Edustavat kohteet ovat
moni-ilmeisiä soiden ja metsien
muodostamia laajoja aluekokonai-
suuksia, joissa metsän kehitys-
vaiheet ovat sidoksissa maa-
perään ja paikallisiin pinnan-
muotoihin. Etenkin vanhapuus-
toiset luonnontilaiset metsät ovat
harvinaisia, mutta myös nuoriin
kehitysvaiheisiin kuuluvat metsä-
luhdat on usein ojitettu.

Maankohoamisrannikon
kohteista monimuotoisuudelle
arvokkaimpia ovat pinta-alaltaan
laajat kokonaisuudet, joissa esiin-
tyy metsän useita eri kehitysvai-
heita ja muita maankohoamis-
rannikolle ominaisia luontotyypp-
pejä kuten soita, kuroutuvia järviä
luhtineen tai hakamaisia entisiä
perinnemetsiä.

ensisijaiset rakennekriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia.

- Kohde on luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen rannikkoalueen tai sisäsaariston mahdollisimman kattava ja yhtenäisen sukse-
- Kohde on rakennepiirteiltään edustava sukse-

sijaintikriteeri

Tätä tarkastellaan vain jos kohde täyttää vähintään yhden ensisijaisen rakennekriteerin.

- Kohde täydentää sukse-

TIMO IARE / USA

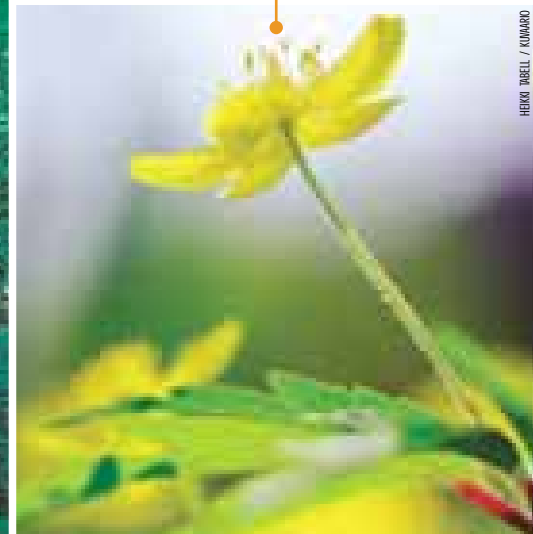
Pikkutikka tekee mielellään pesäkolonsa Etelä-Suomen rantalehtojen lahoihin lehtipuihin.

Lehdon säilyttäminen lehtipuuvaltaisena edellyttää yleensä hoitoa, erityisesti alikasvoskuusten poistoa.

Vanhojen jalopuiden, kuten saarnien esiintyminen lisää lehdon monimuotoisuusarvoa.

Keltavuokko on Etelä-Suomen rehevimpien lehtojen harvinainen kevätukkija.

AMITTI WILVA / USA

HEIKKI IARELL / KUOPIO

Iehdot

Lehdot ovat ravinteisilla maaperillä esiintyviä lehtipuustoisia, ruohoisia ja runsaslajisia metsiä, joissa yleensä esiintyy lehtopensaita. Multava maaperä erottaa lehdon kangasmetsien huuhtoutuneesta ja humuskerroksen käsittävästä maannoksesta. Lehtoihin kuuluu sekä vankka-kuusikkoisia käenkaalia ja oravanmarjaa kasvavia metsiä että erilaisia jalopuumetsiä mukaan lukien pähkinäpensaitot.

ensisijaiset rakennekriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia.

- Kohteen maaperä on multava, ruoho- ja heinälajisto ovat monimuotoiset.
- Kohteessa oleva pehtopensasto on runsas ja monilajinen.
- Kohteessa esiintyy jalopuita (tammi, saarni, jalavat, lehmus, vaahtera) ja pähkinäpensaita, etenkin kookkaita ja lahovikaisia yksilöitä.

sijaintikriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia ja niitä tarkastellaan vain jos kohde täyttää vähintään yhden ensisijaisen rakennekriteerin.

- Kohde sijaitsee rannikon lehtoalueella tai sisämaan lehtokeskuksessa.
- Kohde sijaitsee suojellun monimuotoisen lehtokohteen läheisyydessä (alle 2 kilometriä).
- Kohde sijaitsee harjunrinteellä, rannalla, pienveden äärellä tai maankohoamisrannikon metsässä.

Lehdoille tyypillisiä kasvilajeja:

Kuivat lehdot: kevätlinnunherne, nuokkuhelmikkä, sinivuokko, metsämaarianheinä, kalliokielo, kielo, sormisara, kivikkoalvejuuri ja mäkilehtoluste.

Tuoreet lehdot: valko- ja keltavuokko, tesma, imikkä, lehto-orvokki, konnanmarja, lehtoleinikki, puna-ailakki, sudenmarja, tesmayrtti, lehtonurmikka, humala, kaiheorvokki ja lehtomatara.

Kosteat lehdot: kotkansiipi, hiirenporras, suokeltto, lehtopähkämö, lehtotähtimö, kevätlinnunsilmä, lehtopalsami, huopaohdake, lehtovirmajuuri, korpinurmikka, puna-ailakki ja velholehti.

Harjujen harvapuustoinen paisterinteet ovat luontaisesti harvapuustoisia.

Hakuun jälkeen syntyvän männyn-
taimikon varjostus on vakava uhka
paisterinteiden lämpöä ja valoa
vaativien lajien säilymiselle.

(ylh.) Muurahaissinisipi on lämpimien
hietikkoalueiden rauhoitettu perhonen.
(alh.) Kangasajuruoho on lajille
välttämätön ravintokasvi.

harjujen ja reunamuodostumien paahderinteet

Harjujen ja reunamuodostumien monimuotoisuuden kannalta arvokkaimmat kohteet ovat valoisia elinympäristöjä, jotka ovat olleet pitkään avoimia. Lajistollinen monimuotoisuus on suurinta ravinteisissa harjumetsissä ja laajoilla korkeilla rinteillä. Paahdeympäristöjen vaateliasta lajistoa voi esiintyä harjualueilla ja Salpausselällä myös sorakuoppien reunoilla, teiden pientareilla ja muilla vastaavilla ihmisen luomilla avoimilla ympäristöillä.

ensisijaiset rakennekriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia.

- Kohteessa esiintyy ravinteinen harjumetsätyyppi.
- Kohde on jyrkkä ja laaja paahderinne tai harjukangas, jossa esiintyy maapaljastumia ja latvusaukkoja sekä monimuotoista harjukasvillisuutta tai muuta paahdeympäristöjen vaateliasta lajistoa.

Vaateliaita harjukasveja:

häränsilmä, keltaliekko, kangasvuokko, hämeen kylmänkukka, kangasajuruoho, kissankäpälä, sianpuolukka, harjumasmalo, keulankärki, metsämaarianheinä, hietaorvokki, ahomansikka, nuokkukohokki, sarsatalvikki, kevätlinnunherne, nuokkuhelmikkä, sinivuokko, sormisara, metsänätkelmä, metsävirna, mäki-lehtoluste ja taikinamarja.

sijaintikriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia ja niitä tarkastellaan vain jos kohde täyttää vähintään yhden ensisijaisen rakennekriteerin.

- Kohde sijaitsee lajiston vaellushistorialle merkittävässä harjukonaisuudessa (esim. Salpausselät).
- Kohde on ennallistamiskelpoinen lajistoarvoiltaan heikentynyt harjurinne tai harjukangas lajistoltaan merkittäväällä harjualueella.
- Kohde täydentää oleellisesti nykyistä suojelualueverkostoa sijaitsemalla lajistoltaan arvokkaalla harjuensuojelualueella tai sen tuntumassa (etäisyys alle kaksi kilometriä).

KIMMO SYÖRÄNEN

Metsälaidunten ja hakamaiden ominaispiirteiden säilyminen edellyttää jatkuvaa karjan laidunnusta.

Kaskilaitumet ovat usein vanhoja harvapuustoisia lehtimetsiä.

ALEKSI ALANEN

puustoiset perinneympäristöt

Puustoiisiin perinneympäristöihin luetaan erilaiset metsän ja niityn välimuodot metsälaitumista hakamaihin ja lehdesniittyihin. Niille on tyypillistä harva latvuserkos, lehtipuustoisuus ja niittymäisten kasvillisuuslaikkujen esiintyminen puuston lomassa. Puustoiset perinneympäristötyypit ovat syntyneet perinteisen maankäytön kuten kaskeamisen, lehdesniittytalouden, laiduntamisen tai heinänteon seurauksena. Kaskikulttuurin myötä muodostuneet runsaskoivuiset vanhapuustoiset metsät voivat puolestaan olla monimuotoisuuden kannalta merkittäviä runsaslahopuustoisia kangasmetsiä.

ensisijaiset rakennekriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia.

- Kohteessa on puustoisten perinneympäristöjen rakennepiirteitä kuten kookkaita lahovikaisia jalopuita tai muita lehtipuita sekä mosaiikkimaisesti niittykasvillisuutta.
- Kohteessa on edustavia perinnekasvillisuuskuviota ja perinnebiotooppien tyypillisiä lajeja.

sijaintikriteerit

Kriteerit ovat vaihtoehtoisia ja niitä tarkastellaan vain jos kohde täyttää vähintään yhden ensisijaisen rakennekriteerin.

- Kohteen lähiympäristö on ollut pitkään laidunkäytössä.
- Kohde täydentää hoidettujen avoimien perinneympäristöjen muodostamaa aluekokonaisuutta.

täydentävät kriteerit

Täydentävät kriteerit ovat yhteisiä kaikille elinympäristöille.

Yleinen lajistokriteeri:

Kohteessa esiintyy uhanalaisia tai vaatelaita lajeja.

Elinympäristöjen hoito tai ennallistaminen:

Kohteessa on mahdollisuudet elinympäristön hoitoon, vesitalouden luonnontilaisuuden tai elinympäristön tärkeiden rakennepiirteiden palauttamiseen tai kehittämiseen (esim. lahopuukeskittymien muodostaminen, monimuotoisuuden lisäämiseksi tehtävät kulutukset, lehtojen ja perinneympäristöjen hoito).

Yleiset sijaintikriteerit:

- Kohde sijaitsee metsä- tai luonnonsuojelulla turvatus samaa elinympäristöä sisältävän alueen, luonnonsuojelualueen tai muun monimuotoisen elinympäristön (mm. perinnebiotoopit) välittömässä yhteydessä tai lähistöllä.
- Kohde sijaitsee kyseisen luontotyypin levinneisyysalueen rajalla.

Muut kohteelle lisäarvoa tuovat yleiset elinympäristökriteerit:

- Vesitalouden luonnontilaisuus tai sen helppo palautettavuus
- Lähteisyys, tihkupinnat, purot, norot, voimakas pohjavesivaikutus
- Korpisuus, luhtaisuus, lettoisuus, lehtoisuus
- Järeän palaneen puuaineksen esiintyminen tai palohistoriasta kertovat metsän rakennepiirteet
- Kookkaat vanhat tai lahovikaiset lehti- ja havupuut
- Eri lahovaiheissa olevat maapuut ja lahot pystypuut
- Ravinteisuudesta kertovien metsätyyppien tai vastaavien kasvillisuuskuvioiden esiintyminen (esim. käenkaali-talvikkityyppi, talvikkityyppi, ravinteinen harjumetsä)
- Maa- tai kallioperän kalkkivaikutus tai muu ravinteisuus
- Jalopuustoisuutta edistävä metsänhoito ja jalot jättöpuut

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSO pyrkii yhdistämään metsien monimuotoisuuden suojelun ja talouskäytön. Ohjelman tavoitteena on turvata uhanalaisille lajeille tärkeiden elinympäristöjen ja rakennepiirteiden säilyminen Etelä-Suomen metsissä.

METSO on 17-kohtainen toimintaohjelma, jonka toimenpiteet tukevat toisiaan. Toimintaohjelmassa on sekä lyhyt- että pitkäkestoisia hankkeita. Ohjelman rahoitus ulottuu vuoteen 2007, jolloin jatkosta päätetään vaikutusten arvioinnin perusteella.

Koska valtaosa Etelä-Suomen metsistä on yksityisomistuksessa, METSO tukeutuu metsänomistajien vapaaehtoiseen suojeluhalukkuuteen. Metsien monimuotoisuutta edistetään

muun muassa kokeilemalla luonnonarvokauppaa, tarjouskilpailua ja yhteistoimintaverkostoja.

Valtioneuvosto hyväksyi Kansallista metsäohjelmaa 2010 täydentävän METSO-ohjelman vuonna 2002. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö koordinoivat yhteistyössään toteuttamista. Ohjelman päätoteuttajia ovat Metsähallitus, alueelliset metsäkeskukset ja ympäristökeskukset. Yksityisillä metsänomistajilla ja sidosryhmillä on keskeinen merkitys ohjelman toteutumiseksi. Myös kansalaisjärjestöjen osallistuminen on tärkeää.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

www.ymparisto.fi/metso

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

www.mmm.fi/metso

